

**Klassifikation af hovedpinelidelser,
kranielle neuralgier og
ansigtssmerter; og diagnostiske
kriterier for primære
hovedpineformer**

Oversat forkortet udgave af:

**The International Classification of
Headache Disorders, 2nd Edition. (ICHD-II).
Cephalalgia 2004;24 suppl. 1:1-151.**

Se den fulde version via Dansk Hovedpine
Selskabs hjemmeside: www.hovedpine.suite.dk,
vælg undermenu »Links«. Oversættelsen er
varetaget af Dansk Hovedpine Selskabs bestyrelse.

Denne meget forkortede udgave af den nyeste version af den internationale hovedpineklassifikation er til lommebrug. Den giver den fulde klassifikation, men diagnostiske kriterier er kun medtaget for primære hovedpiner. Tidligere benyttede udtryk, korte beskrivelser, kommentarer, referencer, definition af termer og index er ligeledes fjernet. Denne udgave vil være tilstrækkelig ved daglige rutiner i de fleste situationer, men den uforkortede udgave bør konsulteres vedrørende symptomatiske hovedpiner, ansigtsneuralgier og ansigtsmerter- eller i tvivlstilfælde.

Generelle regler

1. Hvis patienten har mere end én hovedpinelidelse, skal de alle diagnosticeres. Den for patienterne værste form anføres først.
2. For at stille en diagnose skal alle bogstav-afsnittene opfyldes.
3. Tilføj efter hver diagnose det estimerede antal hovedpinedage pr. år i parentes.
4. Diagnostiske kriterier anført på ét- eller to-ciffer niveau gælder som regel også underformerne, men undtagelser og/eller mere specifikke kriterier er listet under underformerne.
5. Patienter som for første gang udvikler en bestemt form for hovedpine i nær tidsmæssig tilknytning til debut af én af lidelserne i grupperne 5-13, kodes til disse grupper ved anvendelse af det fjerde ciffer til at specificere hovedpinetypen. En kausal forbindelse er imidlertid ikke nødvendigvis antydnet. Hvis en allerede eksisterende primær hovedpine forværres, i tæt tidsmæssig relation til f.eks et traume, er der 2 muligheder. 1. Man kan kode diagnosen for den primære hovedpine. 2. Man kan kode både primær diagnose og diagnosen associeret med det pågældende traume. Faktorer der understøtter en tilføjelse af den sidste diagnose er; a) tæt tidsmæssig relation til traumet, b) markant forværring af den allerede eksisterende hovedpine, c) god evidens for at det pågældende traume kan forværre den primære hovedpine og d) bedring af hovedpinen når patienten er kommet sig af traumet.
6. Indkod til den grad (antal cifre), som formålet kræver.
7. *Hvis én hovedpinetype opfylder de diagnostiske kriterier for forskellige kategorier hovedpine, indkod da den første diagnose for hvilken kriterierne er opfyldt.*

8. Hvis en patient har en form for hovedpine der opfylder et sæt af diagnostiske kriterier, forekommer der oftest lignende episoder som ikke helt tilfredsstillende kriterierne. Dette kan skyldes behandling, mangel på evne til at erindre symptomer nøjagtigt og andre faktorer. Bed patienten om at beskrive et typisk ubehandlet anfald eller et anfald behandlet uden held og konstater om der har været tilstrækkeligt af disse anfald til at stille diagnosen. Estimer så antallet af dage pr. år med denne type hovedpine og læg dertil behandlede anfald og mindre typiske anfald.
9. En betydelig vanskelighed for en eksakt diagnose er afhængigheden af en korrekt sygehistorie for at kunne bestemme hvilke kriterier der er opfyldt. I mindre klare tilfælde anbefales det at lade patienten nedskrive anfaldskaraktistika prospektivt ved hjælp af en hovedpinekalender, før diagnosen stilles.
10. Hvis et fjerde ciffer skal bruges i forbindelse med en diagnose på to-ciffer niveau, indsæt da 0 som det tredje ciffer.

Klassifikation

ICHD-II ICD-10NA Diagnose

1.	G43	Migræne
1.1	G43.0	Migræne uden aura
1.2	G43.1	Migræne med aura
1.2.1	G43.10	Typisk aura med migræne hovedpine
1.2.2	G43.10	Typisk aura med ikke-migræne hovedpine
1.2.3	G43.104	Typisk aura uden hovedpine
1.2.4	G43.105	Familiær hemiplegisk migræne
1.2.5	G43.105	Sporadisk hemiplegisk migræne
1.2.6	G43.103	Basilarismigræne
1.3	G43.82	I barndommen forekommende periodiske symptomer, som kan være forløbere for eller associeret med migræne
1.3.1	G43.82	Cyklisk forekommende opkastninger
1.3.2	G43.820	Abdominal migræne
1.3.3	G43.821	Benign paroxysmal vertigo i barndommen
1.4	G43.81	Retinal migræne

1.5	G43.3	Komplikationer til migræne [kodes som tillægsdiagnose]
1.5.1	G43.3	Kronisk migræne (migræne ≥ 15 dage pr måned)
1.5.2	G43.2	Status migrænosus
1.5.3	G43.3	Persisterende aura uden infarkt
1.5.4	G43.3	Migrænøst infarkt
1.5.5	G43.3	Migræne-triggeret epilepsi [kodes sammen med G40.x eller G41.x for at specificere epilepsitype]
1.6	G43.83	Mulig migræne
1.6.1	G43.83	Mulig migræne uden aura
1.6.2	G43.83	Mulig migræne med aura
1.6.3	G43.83	Mulig kronisk migræne
2.	G44.2	Hovedpine af spændingstype
2.1	G44.2	Sporadisk episodisk hovedpine af spændingstype (<12 dage pr år)
2.1.1	G44.20	Sporadisk episodisk hovedpine af spændingstype associeret med perikraniel ømhed
2.1.2	G44.21	Sporadisk episodisk hovedpine af spændingstype ikke associeret med perikraniel ømhed
2.2	G44.2	Hyppig episodisk hovedpine af spændingstype (hovedpine ≥ 1 men <15 dage pr måned)
2.2.1	G44.20	Hyppig episodisk hovedpine af spændingstype associeret med perikraniel ømhed
2.2.2	G44.21	Hyppig episodisk hovedpine af spændingstype ikke associeret med perikraniel ømhed
2.3	G44.2	Kronisk hovedpine af spændings- type (≥ 15 dage pr måned).
2.3.1	G44.22	Kronisk hovedpine af spændings- type associeret med perikraniel ømhed
2.3.2	G44.23	Kronisk hovedpine af spændings- type ikke associeret med peri- kranial ømhed
2.4	G44.28	Mulig hovedpine af spændingstype
2.4.1	G44.28	Mulig sporadisk episodisk hoved- pine af spændingstype
2.4.2	G44.28	Mulig hyppig episodisk hovedpine af spændingstype
2.4.3	G44.28	Mulig kronisk hovedpine af spændingstype

3.	G44.0	Klyngehovedpine og andre trigeminale autonome hovedpiner (TAC)
3.1	G44.0	Klyngehovedpine
3.1.1	G44.01	Episodisk klyngehovedpine
3.1.2	G44.02	Kronisk klyngehovedpine
3.2	G44.03	Paroksysmal hemikrani
3.2.1	G44.03	Episodisk paroksysmal hemikrani
3.2.2	G44.03	Kronisk paroksysmal hemikrani
3.3	G44.08	Kortvarige unilaterale neuralgiforme hovedpine anfald med konjunktival injektion og tåreflåd (SUNCT)
3.4	G44.08	Mulig TAC
3.4.1	G44.08	Mulig klyngehovedpine
3.4.2	G44.08	Mulig paroksysmal hemikrani
3.4.3	G44.08	Mulig SUNCT
4.	G44.80	Andre primære hovedpineformer
4.1	G44.800	Idiopatisk stikkende hovedpine
4.2	G44.803	Benign hostehovedpine
4.3	G44.804	Benign anstrengelseshovedpine
4.4	G44.805	Hovedpine associeret med seksuel aktivitet
4.4.1	G44.805	Preorgasme hovedpine
4.4.2	G44.805	Orgasme hovedpine
4.5	G44.80	Hypnisk hovedpine
4.6	G44.80	Primær tordenskralds hovedpine
4.7	G44.80	Kontinuerlig hemikrani
4.8	G44.2	Ny daglig persisterende hovedpine
5.	G44.88	Hovedpine associeret med traumer mod hoved og nakke
5.1	G44.880	Akut post-traumatisk hovedpine
5.2	G44.3	Kronisk post-traumatisk hovedpine
5.3	G44.841	Akut hovedpine ved whiplash
5.4	G44.841	Kronisk hovedpine ved whiplash
5.5	G44.88	Hovedpine ved traumatisk intrakranielt hæmatom
5.6	G44.88	Hovedpine ved andre hoved- og nakke traumer
5.7	G44.88	Post-kraniotomi hovedpine
6.	G44.81	Hovedpine associeret med vaskulære lidelser
6.1	G44.810	Hovedpine ved iskæmisk infarkt eller transitorisk cerebral iskæmi (TCI)

6.2	G44.810	Hovedpine ved non-traumatisk intrakraniel blødning
6.3	G44.811	Hovedpine ved ikke-rumperet vaskulær malformation
6.4	G44.812	Hovedpine ved arteritis
6.5	G44.810	Smerter fra a. carotis eller a. vertebralis
6.6	G44.810	Hovedpine ved cerebral venøs trombose
6.7	G44.81	Hovedpine ved anden intrakraniel vaskulær lidelse
7.	G44.82	Hovedpine associeret med ikke-vaskulære intrakranielle lidelser
7.1	G44.820	Hovedpine ved højt tryk i cerebrospinalvæsken
7.2	G44.820	Hovedpine ved lavt tryk i cerebrospinalvæsken
7.3	G44.82	Hovedpine ved ikke-infektiøse inflammatoriske lidelser
7.4	G44.822	Hovedpine ved intrakraniel neoplasme
7.5	G44.824	Hovedpine relateret til intrathekal injektion
7.6	G44.82	Hovedpine ved epilepsi
7.7	G44.82	Hovedpine ved Chiari malformation type I
7.8	G44.82	Forbigående hovedpine og neurologiske symptomer med CSF-lymfocytose (HaNDL)
7.9	G44.82	Hovedpine associeret med anden ikke-vaskulær intrakraniel lidelse
8.	G44.4 eller G44.83	Hovedpine associeret med substanser eller deres seponering
8.1	G44.40	Hovedpine induceret ved akut brug af/eller udsættelse for substanser
8.2	G44.41	Medicin-overforbrugs hovedpine eller
8.2.1	G44.411	Ergotamin (ergotamin indtag ≥ 10 dage/måned i ≥ 3 måneder)
8.2.2	G44.41	Triptaner (triptan indtag ≥ 10 dage/måned i ≥ 3 måneder)

8.2.3	G44.410	Simple analgetika (analgetika indtag ≥ 15 dage/måned i ≥ 3 måneder)
8.2.4	G44.83	Opioider (opioid indtag ≥ 10 dage/måned i ≥ 3 måneder)
8.2.5	G44.410	Blandet overforbrug (indtag ≥ 10 dage/måned i ≥ 3 måneder)
8.2.6	G44.410	Andre substanser
8.2.7	G44.41 eller G.44.83	Mulig medicin-overforbrugs hovedpine
8.3	G44.4	Hovedpine som en bivirkning til kronisk medicinering
8.4	G44.83	Hovedpine på grund af seponering af en substans
9.	G44.821 eller G 44.881	Hovedpine associeret med infektioner
9.1	G44.821	Hovedpine ved intrakraniell infektion
9.2	G44.881	Hovedpine ved systemisk infektion
9.3	G44.821	Hovedpine ved HIV/AIDS
9.4	G44.821 eller G44.881	Kronisk post-infektios hovedpine
10.	G44.882	Hovedpine associeret med homeostatiske forstyrrelser
10.1	G44.882	Hovedpine ved hypoxi og/eller hyperkapni
10.2	G44.882	Dialyse hovedpine
10.3	G44.813	Hovedpine ved arteriell hypertension
10.4	G44.882	Hovedpine ved hypothyroidisme
10.5	G44.882	Faste hovedpine
10.6	G44.882	Kardiel hovedpine
10.7	G44.882	Hovedpine ved andre forstyrrelser i homeostasen
11.	G44.84	Hovedpine eller ansigtssmerter associeret med abnormiteter i kranium, nakke, øjne, ører, næse, bihuler, tænder, mund eller andre strukturer i kranie eller ansigt
11.1	G44.840	Hovedpine ved lidelser i kraniet
11.2	G44.841	Hovedpine ved lidelser i nakken
11.3	G44.843	Hovedpine ved lidelser i øjnene

11.4	G44.844	Hovedpine ved lidelser i ørene
11.5	G44.845	Hovedpine ved lidelser i næse og sinus
11.6	G44.846	Hovedpine ved lidelser i tænder, kæber og forbundne strukturer
11.7	G44.846	Hovedpine ved temporomandibulær ledsygdom
11.8	G44.84	Hovedpine ved andre lidelser i kranium, nakke, øjne, ører, næse, bihuler, tænder, mund eller andre strukturer i kranie eller ansigt
12.	R51	Hovedpine associeret med psykiske lidelser
12.1		Hovedpine ved somatiserende lidelse
12.2		Hovedpine ved psykotisk lidelse
13.	G44.847 G44.848 eller G44.85	Kranielle neuralgier og centralt udløste ansigtssmerter
13.1	G44.847	Trigeminus neuralgi
13.2	G44.847	Glossopharyngeus neuralgi
13.3	G44.847	Nervus intermedius neuralgi
13.4	G44.847	Nervus laryngealis superior neuralgi
13.5	G44.847	Nervus nasociliaris neuralgi
13.6	G44.847	Supraorbitalis neuralgi
13.7	G44.847	Andre endegrene neuralgier
13.8	G44.847	Occipitalis neuralgi
13.9	G44.851	Hals-tunge syndrom
13.10	G44.801	Ekstern kompressions hovedpine
13.11	G44.802	Kuldeprovokeret hovedpine
13.12	G44.848	Vedvarende (ikke neuralgiform) smerte ved kompression af hjerne-nerver eller øvre cervikale rødder grundet strukturelle læsioner
13.13	G44.848	Opticusneuritis
13.14	G44.848	Okulær diabetisk neuropati
13.15	G44.881	Hovedpine eller ansigtssmerter ved herpes zoster
	G44.847	
13.16	G44.850	Tolosa-Hunt syndrom
13.17	G43.80	Opthalmoplegisk »migræne«
13.18	G44.810	Centrale årsager til ansigtssmerter
	eller	
	G44.847	

13.19 G44.847 Andre kranie nerve smertor eller anden centralt medieret ansigtssmerte

14. R51 Andre hovedpineformer, kranie nerve smertor, centrale eller perifere former for ansigtssmerter.

14.1 R51 Hovedpine ikke klassificeret andetsteds

14.2 R51 Uspecificeret hovedpine

Diagnostiske kriterier for primære hovedpineformer

Sidste kriterium for alle primære hovedpiner:

(ikke anført under hver form for korthedens skyld)

Mindst ét af følgende:

1. Sygehistorie, almen somatisk og neurologisk undersøgelse tyder ikke på en af de lidelser der anføres i grupperne 5-12.
2. Sygehistorie og/eller almen somatisk og/eller neurologisk undersøgelse tyder på en sådan lidelse, men dette er udelukket ved parakliniske undersøgelser.
3. En sådan lidelse er til stede, men migræne, hovedpine af spændingstype eller klyngehovedpine optræder ikke for første gang i tæt tidsmæssig relation til lidelsen.

1. [G43] Migræne

1.1 [G43.0] Migræne uden aura

- A. Mindst 5 anfald der opfylder B-D.
- B. Hovedpineanfald varende 4-72 timer (ubehandlet eller behandlet uden held)
- C. Hovedpinen har mindst 2 af følgende karakteristika:
 1. Unilateral lokalisation
 2. Pulserende karakter
 3. Moderat eller stærk intensitet
 4. Forværring ved at gå op ad trapper eller lignende rutinemæssig fysisk aktivitet
- D. Under hovedpinen mindst ét af følgende:
 1. Kvalme og/eller opkastninger
 2. Fotofobi og fonofobi

1.2 [G43.1] Migræne med aura

- A. Mindst 2 anfald der opfylder B
- B. Migræneaura som opfylder B-C for en af underformerne 1.2.1-1.2.6

1.2.1 [G43.10] Typisk aura med migræne hovedpine

- A. Mindst 2 anfald der opfylder B-D
- B. Aura bestående af mindst ét af følgende, men ikke inkluderende kraftnedsættelse:
 - 1. Fuldt reversible visuelle symptomer inklusive positive egenskaber (*f.eks.* flimder, pletter eller linier) og/eller negative egenskaber (*f.eks.* synstab)
 - 2. Fuldt reversible sensoriske symptomer inklusive positive egenskaber (*f.eks.* prikken og stikken) og/eller negative egenskaber (*f.eks.* følelseløshed)
 - 3. Fuldt reversibel dysfasi
- C. Mindst 2 af følgende:
 - 1. Homonyme synsforstyrrelser og/eller unilaterale sensoriske forstyrrelser
 - 2. Mindst et aurasymptom udvikles gradvist over ≥ 5 minutter og/eller forskellige aura symptomer opstår i forlængelse af hinanden ≥ 5 minutter
 - 3. Hvert symptom varer ≥ 5 og ≤ 60 minutter
- D. Hovedpine opfyldende B-D for 1.1 *Migræne uden aura* begynder under eller efter aura indenfor 60 minutter

1.2.3 [G43.104] Typisk aura uden hovedpine

Som 1.2.1 undtagen:

- B. Aura bestående af mindst ét af følgende, men ikke inkluderende kraftnedsættelse:
 - 1. Fuldt reversible visuelle symptomer inklusive positive egenskaber (*f.eks.* flimder, pletter eller linier) og/eller negative egenskaber (*f.eks.* synstab)
 - 2. Fuldt reversible sensoriske symptomer inklusive positive egenskaber (*f.eks.* prikken og stikken) og/eller negative egenskaber (*f.eks.* følelseløshed)
- D. Ingen hovedpine under aura eller indenfor 60 minutter

2. [G44.2] Hovedpine af spændingstype

2.1 [G44.2] Sporadisk episodisk hovedpine af spændingstype

- A. Mindst 10 episoder der forekommer < 1 dag/måned i gennemsnit (< 12 dage/år) og opfylder kriterierne B-D
- B. Hovedpine varende fra 30 minutter til 7 dage

- C. Hovedpinen har mindst 2 af følgende karakteristika:
 - 1. Bilateral lokalisation
 - 2. Pressende/strammende (ikke pulserende) karakter
 - 3. Mild eller moderat intensitet
 - 4. Ingen forværring ved rutinemæssig fysisk aktivitet som f.eks. at gå op ad trapper
- D. Begge de følgende:
 - 1. Ingen kvalme eller opkastning (anorexi kan optræde)
 - 2. Højst et af følgende: fotofobi eller fonofobi
- E. Hovedpinen skyldes ikke anden sygdom

2.2 [G44.2] Hyppig episodisk hovedpine af spændingstype

Som 2.1 bortset fra:

- A. Mindst 10 episoder der forekommer ≥ 1 men < 15 dage/måned i gennemsnit i ≥ 3 måneder (≥ 12 men < 180 dage/år) og opfylder kriterierne B-D

2.3 [G44.2] Kronisk hovedpine af spændingstype

Som 2.1 bortset fra:

- A. Hovedpine forekommer ≥ 15 dage/måned i gennemsnit i ≥ 3 måneder (≥ 180 dage/år) og opfylder kriterierne B-D
- B. Hovedpinen varer timer eller kan være konstant til stede
- D. Begge de følgende:
 - 1. Højst et af følgende: fotofobi, fonofobi eller mild kvalme
 - 2. Hverken moderat eller svær kvalme eller opkastning

3. [G44.0] Klyngehovedpine og andre trigeminale autonome hovedpiner

3.1 [G44.0] Klyngehovedpine

- A. Mindst 5 anfald der opfylder kriterierne B-D
- B. Stærk unilateral, orbital, supraorbital og/eller temporal smerte varende 15 til 180 minutter ubehandlet.
- C. Hovedpinen skal være fulgt af mindst ét af følgende symptomer, som skal være til stede på smertesiden:
 - 1. Konjunktival injektion og/eller tåreflåd
 - 2. Nasalstenose og/eller rhinorrhoea
 - 3. Øjenlågsødem
 - 4. Pande- og ansigtssved
 - 5. Miosis og/eller ptose
 - 6. Følelse af rastløshed eller agitation
- D. Anfaldshyppighed: fra 1 hver anden dag til 8 om dagen

3.1.1 [G44.01] Episodisk klyngehovedpine

- A. Kriterierne A-D for 3.1 opfyldt
- B. Mindst 2 perioder af hovedpine (klyngeperioder) varende (ubehandlet) 7-365 dage og adskilt af anfaldsfri perioder på ≥ 1 måned.

3.1.2 [G44.02] Kronisk klyngehovedpine

- A. Kriterierne A-D for 3.1 opfyldt
- B. Ingen anfaldsfri periode igennem et år eller mere, eller anfaldsfri perioder < 1 måned.

Sponseret af



JANSSEN-CILAG